

Kriminalforsorgens samarbejde med kommunerne

Analyse af myndighedssamarbejdet mellem Kriminalforsorgen og kommunerne

Af Pernille Gry Petersen
Direktoratet for Kriminalforsorgen
Koncern Resocialisering
Maj 2016

Analyse af Kriminalforsorgens samarbejde med kommunerne

Et tæt myndighedssamarbejde spiller en afgørende rolle i arbejdet med at mindske klienters recidiv. Et *Tæt samarbejde med omverdenen* udgør derfor et centralt punkt i Kriminalforsorgens strategi og mål for udvikling af praksis. Som et led heri har Kriminalforsorgen gennem de senere år haft tæt dialog med landets kommuner om indgåelse af samarbejdsaftaler, som i forlængelse af *Køreplan for god løsladelse* skal kvalificere og tydeliggøre procedurer for samarbejdet. Som fundament for det videre arbejde med udvikling af *God Løsladelse* og kvalificering af praksisindsatserne, har Direktoratet for Kriminalforsorgen udarbejdet denne analyse af samarbejdet mellem Kriminalforsorgen og kommunerne. Direktoratet for Kriminalforsorgen har desuden iværksat en forvaltningsrevision af *God Løsladelse* i 2016, og evalueringerne af samarbejdet mellem kommunerne og Kriminalforsorgen vil udgøre et element heri.

Nærværende analyse bygger på data fra skriftlige evalueringer af samarbejdet, som årligt udarbejdes mellem Kriminalforsorgen og de enkelte kommuner. Evalueringerne udarbejdes i et struktureret skema, som udfyldes og sendes til Direktoratet for Kriminalforsorgen. Materialet danner videre grundlag for iværksættelse af tiltag til kvalificering af praksis for det tværgående myndighedssamarbejde. Analysens data udgøres af de mange kommentarer, som er anført i evalueringsskemaerne. For at sikre et bredt datagrundlag til gennemførelse af analysen, er det valgt at inkludere evalueringerne gennemført i både 2014 samt 2015.

At sammenholde og beskrive tendenser på tværs af alle landets 98 kommuner og dertil fremsendte evalueringsskemaer for begge år er en kompliceret opgave, da indholdet i det store antal evalueringer har hvert sit individuelle præg. Øvelsen har derfor bestået i at afsøge materialet for gennemgående temaer med tydelige fællesnævner. Resultatet præsenteres herunder.

Indhold

Analysens indhold bygger på de temaer, som evalueringerne af samarbejdsaftalerne indeholder¹:

1. *Samarbejdets velfungerende elementer*
2. *Udfordringer i samarbejdet*
3. *Koordinering af handleplaner*
4. *Bolig*
5. *Beskæftigelse og forsørgelse*
6. *Løsladelsesmøder*
7. *Varetægtsfængslede*
8. *Andet*

Hvert af temaerne behandles i særskilte afsnit med fokus på de overordnede tendenser. Det fremgår tydeligt, hvis tendenserne alene gælder for det ene af årene.

¹ I evalueringerne anfører parterne også, hvis der er behov for opfølgning af enkelte temaer. Dette punkt skal ses som et værktøj til at sikre, at eventuelle fokuspunkter noteres og følges op på lokalt. Punktet behandles derfor ikke i analysen.

Skemaet som anvendes til evalueringen af samarbejdet mellem Kriminalforsorgsenhederne og de enkelte kommuner blev udvidet og kvalificeret i 2015 på baggrund af viden om gennemgående udfordringer på visse af samarbejdsområderne. I evalueringerne indgivet i andet halvår af 2015 behandlede også temaerne *Beskæftigelse*, *Løsladelsesmøder* og *Varetægtsfængslede*. Analysen af disse to temaer vedrører derfor alene evalueringer foretaget i denne periode.

Analysen afsluttes med en opsamling og anbefalinger til det fremtidige samarbejde mellem Kriminalforsorgen og kommunerne.

1. Samarbejdets velfungerende elementer

Kommunerne og Kriminalforsorgsenhederne skal i de fælles evalueringer vurdere, hvilke elementer i samarbejdet som generelt set er velfungerende. Et fælles træk for flere af de mindre kommuner er, at andelen af borgere som i årets løb har haft kontakt med Kriminalforsorgen enten i forbindelse med løsladelse eller tilsyn, beskrives som værende lille. Samarbejdet og erfaringsgrundlaget er derfor begrænset, og analysen bygger derfor primært på evalueringer indgivet fra kommuner af en vis volumen.

Det ses af kommentarerne i skemaerne, at størstedelen finder, at det overordnede samarbejde er velfungerende. Tilsvarende gælder kommunikationen på tværs af myndighederne i forbindelse med koordinering ved løsladelse fra fængslerne til kommunerne og internt i Kriminalforsorgen fra fængslet til den lokale KiF afdeling. I flere af tilbagemeldingerne står det anført, at "samarbejdet fungerer generelt godt". Denne overordnede beskrivelse må formodes at indebære, at der er visse elementer som vurderes at kunne forbedres lokalt, men at den lokale KiF afdeling og pågældende kommune ikke vurderer, at de eventuelle udfordringer har en sådan en karakter og omfang, at det skal anføres i skemaet, men alene løses i det lokale samarbejde.

Konkrete tiltag i det gode samarbejde som præsenteres i evalueringerne for 2014, består blandt andet i, at nogle af kommunerne har øget fokus på klienternes forsørgelsesgrundlag ved løsladelse, og i den forbindelse har udviklet en praksis, som sikrer, at udbetalinger af ydelser sker straks ved løsladelsen. Hertil påpeger flere kommuner i 2015, at de kan mærke en positiv effekt af, at Kriminalforsorgen nu kan udstede NemID til klienterne inden løsladelsen.

Enkelte kommuner har indført en praksis, hvor henvendelser fra Kriminalforsorgen foregår via den samme sagsbehandler uanset sagstype. Altså en praksis hvor den sagsbehandler som tilknyttes klienten indledningsvist i forløbet, foretager den overordnede sagsbehandling og koordinerer med involverede kommunale forvaltninger gennem alle aktuelle sagsbehandlingsforløb. Etableringen af denne praksis har medført stor tilfredshed for alle aktører i samarbejdet. I samarbejdet med en anden kommune påpeges det af KiF, at det fungerer særligt godt, når koordineringen foregår via to faste kontaktpersoner. De beskrevne praksisser må formodes at føre til et tættere samarbejde mellem myndighederne og en øget oplevelse af kontinuitet i selvsamme samarbejde.

Flere kommuner påpeger, at de har oplevet en markant forbedring i samarbejdet, i takt med at fokus på *God Løsladelse* er øget de senere år, og de oplever, at samarbejdet fortsat optimeres. Herunder henvises særligt til implementeringen af de skriftliggjorte og forpligtende samarbejdsafta-

ler, som er tilgængelige på Kriminalforsorgens hjemmeside, og som vurderes at have haft en afgørende betydning for den positive udvikling. Personalet er blevet bedre til at anvende kontaktoplysninger fra aftalerne i kontakten til kommunen, hvilket understøtter en mere effektiv koordineringsproces. Desuden opleves samarbejdet som nemmere, da kommunerne og KiF i takt med det øgede fokus på God Løsladelse generelt har fået et større kendskab til hinanden. Kommunerne oplever hertil i tiltagende grad at blive inddraget i klientforløbene i fængslerne, hvilket må formodes at være afledt af det tættere kendskab hinanden imellem på tværs af myndighederne. Dog understreges det, at inddragelse gerne må foregå i et tiltagende omfang.

2. Udfordringer i samarbejdet

I behandlingen af dette tema skal det indledningsvist bemærkes, at KiF generelt ikke er omtalt i samme omfang i evalueringsskemaerne, som fængslerne er. Dette formodes at skyldes, at KiF generelt har et tættere samarbejde med kommunerne end fængslerne, da snitfladerne i samarbejdet forekommer hyppigere hos klienter i frihed end hos indsatte klienter. Yderligere er KiF afdelingernes samarbejdskommuner som udgangspunkt begrænset til de omkringliggende kommuner, modsat fængslerne som kan modtage afsonere fra kommuner fordelt over hele landet. Den øgede tilgængelighed og dermed øgede kendskab til hinanden må derfor også formodes at styrke samarbejdet mellem KiF og kommunerne, og dermed medvirke som en årsag til, at der opleves færre udfordringer i dette samarbejde.

Enkelte kommuner beretter om, at samarbejdsaftalen ikke anvendes, fordi de har et begrænset kendskab til aftalen. En mulig forklaring er, at samarbejdsaftalerne for de sidste af landets kommuner først blev indgået i 2014 og 2015, og implementeringen af aftalen som redskab i praksis derfor først er sket kort før gennemførelsen af denne evaluering.

Kommunerne påpeger generelt, at samarbejdet med Kriminalforsorgen er velfungerende. Dog nævner flere kommuner, at de ikke konsekvent modtager orientering om løsladelse af kommunens borgere, og at de derfor i nogle tilfælde ikke gøres bekendt med løsladelsen, før klienten selv henvender sig på fri fod. Indkaldelse til løsladelsesmøde sker derfor heller ikke i det ønskede omfang.

Tilsvarende sker det, at orientering ikke gives til kommunen ved klienters indsættelse til afsoning, eller at ansøgning om dækning af husleje sker for sent. I andre tilfælde opleves det, at koordineringen med kommunen forud for en klients løsladelse først sker få uger før løsladelsen, hvorfor muligheden for at koordinere en tværgående indsats forringes. Det efterlyses derfor, at fokus på underretning fra Kriminalforsorgen til kommunerne øges.

Nogle kommuner påpeger strukturelle udfordringer med at sikre, at koordineringsskrivelser fremsendt fra Kriminalforsorgen til kommunen overdrages til rette sagsbehandler internt i kommunen. Det hænder, at skrivelserne ender i en forkert bunke på rådhuset, hvilket øger risikoen for, at skrivelserne ikke afleveres til rette modtager. Enkelte kommuner tilkendegiver hertil, at der eksisterer et behov for at efterse interne procedurer for at sikre, at underretninger fra Kriminalforsorgen ekspederes korrekt.

KSP samarbejdet (*Kriminalforsorg, Socialforvaltning og Politi*) omtales af flere kommuner i evalueringerne for 2015 som et område, hvor der fortsat er behov for fokus. Flere af kommunerne og KiF afdelingerne påpeger en udfordring med etablering af KSP som et formelt samarbejdsforum. Årsagen angives at være en begrænset viden om rammen og mulighederne inden for dette fora.

Flere kommuner har i de skriftlige samarbejdsaftaler valgt at anføre få sagsbehandlere som gennemgående kontaktpersoner; altså at der alene fremkommer e-mail og telefonoplysninger til enkelte sagsbehandlere, og dermed ikke telefonnummer og mailadresse til en afdeling. KiF erfarer, at det er en skrøbelig model, da pågældende sagsbehandlers eventuelle fravær bremser muligheden for hurtigt kontakt, da kontakten så skal ske via kommunens hovedtelefonnummer med viderestilling. Det fører til ineffektivt samarbejde omkring klienterne. Et ønske er derfor, at kommunerne i de skriftlige samarbejdsaftaler anfører alternative kontaktoplysninger i tilfælde af fravær fra den ansvarshavende sagsbehandler.

3. Koordinering af handleplaner

KiF afdelingerne tilkendegiver gennemgående i evalueringsskemaerne, at der ikke er etableret en ensrettet praksis for anvendelse af de skriftlige koordineringsskrivelser. Den typiske fremgangsmåde består i, at der rettes telefonisk henvendelse fra socialrådgiveren i KiF til kommunens sagsbehandlere, hvorpå koordineringen iværksættes. De kommuner som har kommenteret vedrørende dette tema angiver, at denne praksis fungerer godt. Der er ingen særlige bemærkninger vedrørende fængslernes og arresthusenes praksis for anvendelse af koordineringsskrivelserne.

Ved fremsendelse af koordineringsskrivelse til kommunen oplever nogle af Kriminalforsorgens institutioner, at der ikke modtages bekræftelse på modtagelsen, eller at der ikke rettes henvendelse for opfølgning. Kriminalforsorgen må derfor i de tilfælde, hvor der er behov for opfølgning, selv rette henvendelse for yderligere koordinering af samarbejdet. Det ses dog, at flertallet af kommunerne retter henvendelse til Kriminalforsorgens institutioner efter modtagelse af skrivelsen.

Det efterspørges, at afgangsbetømmelserne fra Kriminalforsorgen fremsendes til kommunerne forud for løsladelsen, da disse forventes at kunne medvirke til at løfte vidensniveauet omkring den enkelte klient. De kommuner som har modtaget betømmelserne, har haft en oplevelse at have bedre forudsætninger for at fortsætte arbejdet, hvor Kriminalforsorgens institutioner har sluppet. Det skal bemærkes hertil, at det i praksis ofte ikke er muligt at fremsende afgangsbetømmelsen før dagene omkring løsladelsen, og anvendeligheden derfor mindskes. Kommunernes efterspørgsel kan dog ses som et udtryk for et ønske om at opnå mest mulig viden om den enkelte klient med henblik på at kvalificere indsatserne i forbindelse med løsladelsen.

Kvaliteten af handleplanerne som fremsendes til kommunerne, kritiseres. En kommune konkluderer, at indholdet er så mangelfuldt, at kommunen ikke kan agere på baggrund af beskrivelserne og vurderingerne. Foruden et ønske om kvalificering af handleplanerne eksisterer der et gennemgående ønske fra kommunerne om, at kommunerne inddrages tidligere i handleplansarbejdet, så der i fællesskab kan udarbejdes en holdbar plan for tiden efter løsladelsen.

4. Bolig

Det påpeges gennemgående i evalueringerne, at implementeringen af kontanthjælpsreformen i 2013 med indførelse af uddannelseshjælp til unge under 30 år har resulteret i, at en stor andel klienter har færre midler til rådighed til at betale husleje for. Flere kommuner oplever, at det bliver svære at finde en passende bolig, som klienterne kan betale. Det gælder særligt i kommuner med stor efterspørgsel på boliger, hvor udbuddet af billige boliger er begrænset. Hertil kommer, at andelen af flygtninge i flere kommuner øgedes i perioden omkring 2014, hvilket oplevedes at forårsage et flaskehalsproblem på boligsiden.

At en stor andel af klienterne løslades til uddannelses- og kontanthjælp medfører, at kommunerne har svært ved at matche boliger, som klienterne har råd til at bo i. Det efterspørges derfor, at Kriminalforsorgen øger fokus på at ansøge om boliger tidligere i afsoningsforløbet.

Flertallet af kommunerne oplever et stort pres på deres akutte boligventelister. Da udbuddet af almene boliger med kommunal anvisningsret langt fra tilsvare efterspørgslen, begrænser det kommunernes mulighed for at anvise løsladte klienter til egen bolig. Hertil angiver de mindre kommuner, at der i deres kommune ikke findes en specifik afdeling for boliganvisning. For disse kommuner kan det derfor være en ekstra udfordring, at anvise klienterne til specifik sagsbehandling vedrørende manglende bolig ved løsladelse.

Det nævnes, at flere af kommunerne oplever, at fængslerne glemmer at ansøge om betaling af husleje under afsoning. Hertil oplyser flere kommuner, at de oplever at blive gjort bekendt med klienternes løsladelse med kort frist, hvilket forringer muligheden for at tilrettelægge en boligindsats. Det øger risikoen for, at klienten ikke opnår en bolig i rette tid, hvilket man medføre, at klienten enten skal finde en alternativ løsladelsesadresse, eller at der gives afslag på prøveløsladelse. Hertil nævnes det flere gange, at kommunerne har erfaring med, at en stor andel af de klienter som til fængslet oplyser, at de kan tage ophold hos en kammerat ved løsladelsen, reelt set løslades til gaden. Klienterne kan ofte kun opholde sig hos den bekendte i en kort periode, og må derpå forlade boligen igen kort efter løsladelsen.

5. Beskæftigelse og forsørgelse

Ved gennemgangen af evalueringerne af dette tema, ses det, at forsørgelsesdelen er i fokus. Der er derfor kun enkelte kommentarer, som omhandler temaet beskæftigelse. Det skal hertil bemærkes, at temaet *Beskæftigelse*, som nævnt indledningsvist, først blev tilføjet evalueringsskemaet i 2015. Kommentarer relateret til temaet må derfor forventes at være begrænsede.

Det understreges i flere af evalueringerne mellem kommunerne og KiF afdelingerne, at vurderingerne af praksis omkring klienternes forsørgelsesgrundlag ved løsladelse alene beror på parternes oplevelse og ikke på konkrete opgørelser, da de ikke har tilstrækkelige data tilgængelige om emnet. Dog igangsatte Kriminalforsorgen i 2014 en registrering af klienternes forsørgelsesgrundlag, hvor hver KiF afdeling skulle indrapportere forsørgelsesgrundlaget på løsladelsestidspunktet for hver klient, som blev prøveløsladt til den pågældende afdeling. Datagrundlaget vurderedes på evalueringstidspunktet dog at være for spinkelt til at kunne drage konklusioner af, hvorfor det ikke inddrages i denne analyse.

Generelt er oplevelsen blandt kommunerne og KiF, at klienternes forsørgelse er afklaret ved løsladelsen, og at udbetalingen af offentlige ydelser sker straks derefter. Dog er et kritikpunkt fra flere ydelsesafdelinger i 2014, at løsladelser sker på fredage. Dette førte til, at klienterne først modtog deres ydelser i den efterfølgende uge, og derfor ikke havde penge til rådighed i de første dage efter løsladelsen. Problematikken øgedes ved, at nogle kommuner politisk besluttede ikke at behandle ydelsessager 14 dage før løsladelsesdatoen, som lovgivningen ellers har åbnet op for. Problematikken er ikke beskrevet i evalueringerne fra 2015, hvilket må formodes at skyldes, at praksis i den mellemliggende periode ændredes, så at løsladelser fra afsoning i Kriminalforsorgens institutioner som udgangspunkt ikke længere må foregå om fredagen.

Endvidere oplever nogle kommuner, at fængslerne sender ydelsesansøgninger sent, med det resultat at ydelsesudbetalingen ikke er klar ved løsladelsen. Der henvises i evalueringsbemærkningerne til, at det med den nye praksis er muligt at ansøge elektronisk uden klientens fremmøde på kommunen, hvilket forventes at have en positiv effekt på problemstillingerne på området.

Der eksisterer et ønske fra KiF om, at kommunerne er mere aktive under afsoningsperioden, og udnytter perioden til kompetenceafklaring og opkvalificering af klienterne, for at øge klientens muligheder ved løsladelse. Ligeledes ønsker enkelte kommuner, at klienterne under afsoning opkvalificeres yderligere gennem uddannelse og beskæftigelsestilbud, så de står stærkere på arbejdsmarkedet efter endt afsoning.

6. Løsladelsesmøder

Som beskrevet indledningsvist blev Direktoratet for Kriminalforsorgen forud for 2015 bekendt med gennemgående udfordringer forbundet med *løsladelsesmøder*. Temaet blev derfor i tilføjelse til evalueringsskemaet i 2015, således at det fremover sikres, at myndighederne forholder sig til problemstillingen sammen, og på den baggrund afsøger lokalt tilpassede løsningsmuligheder.

Da punktet *Løsladelsesmøder* derfor alene er evalueret i 2015, er mængden af tilbagemeldinger begrænset sammenlignet med de forudgående afsnit.

Både flere KiF afdelinger og flere kommuner angiver, at de ikke oplever at blive indkaldt til løsladelsesmøderne af fængslerne. Hertil tilkendegiver nogle af kommunerne en oplevelse af, at KiF ofte aflyser deltagelse i løsladelsesmøder med fængslet og kommunen. Der efterspørges derfor i denne forbindelse, at fængslerne konsekvent inviterer KiF, og at KiF derpå prioriterer deltagelse i møderne.

Der ses i evalueringerne en generel efterspørgsel fra både kommunerne, KiF og fængslerne til, at videomødefunktionen *Lync* anvendes i et større omfang. På denne måde kan løsladelsesmøder afholdes med deltagelse af alle aktører, uden at den geografiske afstand udgør en hindring.

7. Varetægtsfængslede

Området af *varetægtsfængslede* er tilsvarende *Løsladelsesmøder* et af de punkter, som Direktoratet for Kriminalforsorgen i 2015 valgte at tilføje evalueringsskemaet ud fra et kendskab til gennemgå-

ende udfordringer. Analysen af dette punkt beror derfor også på en begrænset mængde data sammenlignet med analysens forudgående afsnit.

Flere kommuner påpeger en fortsat udfordring med klienter som løslades med kort varsel eller helt uden varsel, fx direkte fra retten. Kommunerne har i disse tilfælde udfordringer med at nå at iværksætte tiltag inden løsladelsen eller kort efter. Dog kan kommunerne foretage straksudbetalinger ved henvendelse samme dag som løsladelsen sker, så udbetalingen er til rådighed på klientens konto den efterfølgende dag. Supermarkedsrekvisitioner kan ligeledes udstedes i flere kommuner, hvilket der er gode erfaringer med.

Der efterspørges generelt systematiske procedurer omkring løsladelser, så det sikres, at kommunen orienteres ved alle løsladelser, uanset om denne sker fra Kriminalforsorgens institutioner eller direkte fra retten. En udfordring som eksisterer på tværs af myndighederne, da klienterne som udgangspunkt ikke længere er i kontakt med Kriminalforsorgen, hvis de løslades direkte fra retten.

8. Andet

Under dette tema gives der i evalueringerne mulighed for, at anføre kommentarer, som er af generel karakter, eller som falder uden for de tidligere berørte emner. Herunder præsenteres kommentarer, som er indgivet i flere evalueringer af evalueringerne.

Flere kommuner påpeger, at det generelt opleves som en fordel for samarbejdet, når kommunerne lader sagsbehandlingen af Kriminalforsorgens klienter varetages af enkelte specialiserede sagsbehandlere. Denne praksis fører til en oplevelse af et smidigere samarbejde, mere helhedsorienteret og generelt forbedret.

Klienternes manglende adgang til digital selvbetjening i Kriminalforsorgens lukkede fængsler og arresthuse påpeges som en udfordring for samarbejdet. Blandt andet fører klienternes manglende adgang til at fremsende ansøgninger digitalt til forsinkelse af sagsbehandlingen.

Sammenfatning

Det ses gennemgående i evalueringerne, at der eksisterer et behov for øget fokus på den helhedsorienterede indsats og koordinering mellem myndighederne. Kommunerne efterspørger inddragelse i afsoningsforløbet, for at kunne medvirke i tilrettelægningsen af indsatsen omkring den enkelte klient. Det skal sikre, at Kriminalforsorgen og kommunen arbejder i samme retning, og at kommunen kan iværksætte tiltag ved løsladelsen, som falder i naturlig forlængelse af tiltag påbegyndt under afsoningen.

Løsladelsesmøderne udgør en udfordring i samarbejdet mellem kommunerne og Kriminalforsorgen. Både på det strukturelle plan hvor der ikke synes at eksistere en konsekvent praksis omkring orientering til- og indkaldelse af alle relevante aktører. Dernæst på det praktiske plan hvor der efterspørges mere effektive løsninger til afholdelse af samarbejds møder trods geografiske afstande.

Der eksisterer en udfordring omkring klienter, som løslades med kort varsel. Særligt hvad angår klienter, som løslades direkte fra retten. Kommunerne oplever ikke at blive orienteret, hvilket får konsekvenser for klienterne, da deres sagsbehandlingstider forlænges. Der efterspørges øget fokus på procedurer for underretning af kommunen om denne målgruppe.

Flere kommuner har stor efterspørgsel på boliger fra deres interne ventelister og dertil et begrænset boligudbud. Der efterspørges derfor et øget fokus på klientens boligsituation efter løsladelsen. Der efterspørges endvidere et øget fokus på ansøgning om betaling af husleje, og rettidigt, så klienterne ikke risikerer opsigelse af lejemål under indsættelse.

Sagsbehandlingen af ydelsesansøgninger opleves generelt forbedret i takt med ændringen af praksis, således at klienternes forsørgelsesgrundlag er afklaret inden - og udbetalingen sker straks ved løsladelsen.

Kommunerne, KiF og fængslerne oplever, at samarbejdet og indsatsernes bedres, når klienterne sikres én indgang i kommunen gennem få faste specialiserede sagsbehandlere som overordnede tovholdere.

Der eksisterer et ønske om øget fokus på etablering af KSP samarbejdsfora. Evalueringerne peger på, at der er behov for tydelighed omkring formålet med samarbejdet, og hvilke samarbejdspotentialer der ligger heri.

Med afsæt i sammenfatningen af analysen af samarbejdet mellem Kriminalforsorgen og kommunerne vil der i det følgende blive præsenteret en række anbefalinger til forbedring og optimering af dette samarbejde.

Anbefalinger

Kriminalforsorgen har i perioden 2014-2015 iværksat tiltag som foruden tilpasning af evalueringsskemaet, er rettet mod flere af de gennemgående problemstillinger, som direktoratet er gjort bekendt med løbende ved modtagelse af evalueringsskemaerne. Tiltagene indgår i anbefalingerne herunder.

Da Kriminalforsorgen og kommunerne indgår i myndighedssamarbejdet som ligeværdige parter, vil anbefalingerne til en vis grad også omfatte kommunernes praksis. Enkelte udfordringer vedrører alene kommunernes praksis, og disse er medtaget som opmærksomhedspunkter for kommunerne i det videre samarbejde.

Til slut i denne del redegøres der for, hvordan anbefalingerne forventes omsat i praksis.

De følgende afsnit er inddelt i to dele. Den første del fokuserer på de anbefalinger, som der allerede er handlet på, og anden del præsenterer anbefalinger, hvor handling efterspørges i praksis. Det er vigtigt at understrege, at anbefalingerne i første del fortsat kræver opmærksomhed.

Det anbefales, at opmærksomheden fortsat henledes på styrkelse af indsatserne på følgende områder:

- *Underretning*

Direktoratet for Kriminalforsorgen har i 2014 og 2015 skærpet retningslinjerne for underretning af andre myndigheder ved indsættelse og løsladelse. Det anbefales hertil, at direktoratet i et samarbejde med Kriminalforsorgens områder fortsætter en dialog om understøttelse af praksis på området, så det sikres, at der foretages underretninger konsekvent i henhold til gældende retningslinjer.

- *Bolig*

Direktoratet for Kriminalforsorgen har på baggrund af kendskab til de beskrevne udfordringer på boligområdet opstillet som et mål for 2016, at der skal udarbejdes retningslinjer for boligopskrivning af indsatte klienter under afsoningen. Det skal endvidere anbefales, at Direktoratet for Kriminalforsorgen såvel som Kriminalforsorgens områder og de enkelte institutioner retter fokus på kvalificering af modtagelsesprocedurerne i fængsler og arresthuse, så det sikres, at ansøgninger om betaling af husleje under indsættelse fremsendes rettidigt til kommunen.

- *Lync*

Direktoratet for Kriminalforsorgen iværksætter i et samarbejde med Kriminalforsorgens områder en Lync-opmærksomhedskampagne i andet halvår af 2016. Kampagnen har til formål at øge anvendelsen af videokonferenceredskabet ved samarbejdsmøder internt såvel som eksternt, fx løsladelsesmøder, og derved sikre øget fleksibilitet i det konkrete klientsamarbejde. Anbefalingen vedrører således også kommunernes fremadrettede praksis på området.

- *KSP*

Direktoratet for Kriminalforsorgen har i 2015 opkvalificeret retningslinjerne for KSP samarbejdet samt tilføjet oplysninger om KSP-kontaktperne fra Kriminalforsorgens institutioner til de kontaktlister, som opdateres og sendes til kommunerne hver måned. Kommunerne er endvidere anmodet om, i forbindelse med evaluering af samarbejdsaftalen i 2016, at anføre kontaktoplysninger til en KSP-ansvarlig i den pågældende kommune. Det anbefales hertil, at der iværksættes et initiativ til understøttelse af det lokale KSP samarbejde, hvor direktoratet indgår dialog med Kriminalforsorgens områder og de enkelte KiF afdelinger om den fortsatte implementering og facilitering af KSP samarbejdet.

- *Løsladelsesmøder*

Kriminalforsorgens områder har for 2016 fastsat det som et kontraktmål, at der sker en forøgelse i antallet af afholdte løsladelsesmøder. Der eksisterer hertil et behov for fortsat dialog mellem direktoratet og Kriminalforsorgens områder om anvendelse af *Køreplan for God Løsladelse* i praksis, som skal sikre at alle relevante aktører involveres i klientforløb forud for løsladelser.

På baggrund af de beskrevne udfordringer i samarbejdet mellem Kriminalforsorgen og kommunerne, anbefales det, at der rettes opmærksomhed på følgende områder:

- *Inddragelse af kommunen*

Den gode løsladelse starter ved indsættelsen. Sådan lød konklusionen i *Projekt God Løsladelse i 2009*, og manifesterede vigtigheden af et tæt myndighedssamarbejde under indsættelsen og ved løsladelsen. Et samarbejdsfokus som er i højsædet i satspuljeprojektet *Håndholdt Inklusion*, som iværksættes i Kriminalforsorgen i 2016. På baggrund af evalueringerne af samarbejdet mellem Kriminalforsorgen om kommunerne, kan det i forlængelse heraf anbefales, at fængslerne med understøttelse fra Kriminalforsorgens områder går i dialog med kommunerne om muligheden for øget inddragelse i sagsbehandlingen under indsættelse for tilrettelæggelse af sammenhængende forløb og handleplaner med fælles retning; særligt hvad angår uddannelse og beskæftigelse under og efter afsoningen.

- *Én indgang*

Jobcentrene har siden 1. januar 2014 været forpligtede til at tilknytte udslusningskoordinatore til klienter fra Kriminalforsorgen i forbindelse med løsladelse. En funktion som skal medvirke til at sikre, at klienter opnår én indgang til kommunen og støtte til opnåelse af bolig og forsørgelse. Enkelte kommuner har hertil gjort sig positive erfaringer med at samle al sagsbehandlingen af Kriminalforsorgens klienter hos specialiserede sagsbehandlere, som varetager en gennemgående tovholderfunktion i klientens kommunale sagsforløb. Kriminalforsorgen ønsker at henlede opmærksomheden på denne praksis, og stiller sig til rådighed, hvis kommuner ønsker drøftelser af, hvordan sådan en praksis kan implementeres lokalt.

- *Simpel kommunikation*

Fleksible og simple kommunikationskanaler spiller en afgørende rolle for effektivt myndighedssamarbejde. Der er i samarbejdsaftalerne lagt op til, at der anføres få ansvarlige kontaktpersoner. Modellen har til formål at lette adgangen i samarbejdet mellem Kriminalforsorgens institutioner og de enkelte kommuner. Modellen har dog samtidig vist sig sårbar, da henvendelser rettet pr. mail, ikke bliver læst, hvis pågældende sagsbehandlere er fraværende. For at imødegå dette, kan det anbefales, at kommunerne overvejer en kommunikationsmodel, hvor der oprettes en God Løsladelse-mailpostkasse i den enkelte kommune, hvor til al henvendelse rettes om koordinering af indsatser. På den måde sikres det, at informationerne til hver en tid kan tilgås uanset medarbejderes fravær, ligesom at det samler alle data for samarbejdet mellem Kriminalforsorgen og den pågældende kommune ét sted.

Formålet med denne analyse har været at sammenholde erfaringsbeskrivelserne fra evalueringerne af samarbejdet mellem Kriminalforsorgen og kommunerne. Det er hertil valgt med afsæt i erfaringerne at opstille anbefalinger for, hvilke tiltag som med fordel kan gøres i det videre myndighedssamarbejde.

Kriminalforsorgen agter på denne baggrund at udarbejde et handlingskatalog for, hvordan anbefalingerne forventes omsat internt i praksis. Hertil vil Kriminalforsorgen ligeledes indgå i dialog med kommunerne om, hvilke initiativer som kan gøres lokalt, for at imødekomme de beskrevne udfordringer.